

09.02 8 літ

Тема. М. Коцюбинський. «Дорогою ціною». Образи твору.

Непереможна сила кохання, що рухає вчинками, поведінкою і вибором героїв.

Мета: дати характеристику Остапа та Соломії.

ПРИГАДУЄМО!

Паспорт твору.

Назва твору	«Дорогою ціною»
Автор	М. Коцюбинський
Час написання	1901 р.
Тематика	Боротьба проти кріпацтва, нездоланне прагнення здобути волю, вічна тема кохання
Проблематика	Людська свобода, воля, вірність, справжня дружба
Головні герої	Остап і Соломія
Другорядні герої	Іван Котигорошко, цигани, драгоман
Символічні, алегоричні образи	комиш, вітер, вода, тура
Головна думка, ідея	Уславлення самовідданої боротьби українського селянства за волю, звеличення кохання

Вікторина (у зошит дати відповідь)

1. Назвіть прізвище Остапа.
2. Від кого втекли головні герої повісті?
3. Ким був чоловік Соломії?
4. Куди забрали Остапа забрали разом із циганами-конокрадами?
5. Яке парубоцьке ім'я запропонував Остап Соломії?
6. Кого побачив поранений Остап в очереті?
7. Хто приходить до Остапа у мареннях?

8. Хто допомагав Соломії визволити Остапа?
9. Хто прихистив утікачів і вилікував пораненого Остапа?
10. Яку зброю роздобув Іван для нападу на турків?
11. Скількох турків здолали Іван та Соломія, намагаючись відбити Остапа?
12. Соломія втонула у річці ...

Записати у зошит образи героїв (вибрати найголовніше)

Образ Остапа.

Остап є уособленням образу непримиренного борця за волю, який заради досягнення мети готовий заплатити навіть найвищу ціну — життя. На початку повісті ми бачимо молодого парубка, котрий дуже любить свою землю: «Кожен кущик, горбок, долинка, кожна стежечка — усе це було йому знайоме, промовляло до його».

Вольнолюбивий характер Остапа сформувався завдяки дідовим розповідям про козацьку вольницю. Життя в неволі змушувало його душу бунтувати проти наруги над людьми. Остап сам постраждав від свавілля: пан позбавив його коханої жінки, віддавши її заміж за нелюба, знущався з його діда. Рішення тікати з рідної землі виникло в юнака після погрози пана віддати його в рекрути, із живого шкуру зідрати.

Це рішення було для Остапа дуже важким, адже залишав він найближчих людей — діда та кохану Соломію. Вони зустрінуться із Соломією після того, як та теж вирушить у далеку путь на пошуки волі.

Остап розумів, що шлях до волі буде тернистим, але заради досягнення мети ладен був пройти крізь пекло. Так і сталося: поранення після переправи через Дунай, двобій із голодним вовком, взяття у полон турецькими жовнірами, смерть Соломії...

Він скоротав свій вік на самоті, переможений, але не скорений, маючи єдине бажання — «злучитися» зі своєю половиною, яка чекала його на дні Дунаю.

Таку дорогу ціну довелося заплатити Остапу за свободу.

Образ Соломії.

Соломія також виступає у творі уособленням образу непримиренного борця за волю, який заради досягнення мети готовий заплатити найвищу ціну — життя. Це й стало тією ціною, яку вона віддала за мрію про свободу та особисте щастя. Їй, можливо, набагато складніше, ніж Остапу: вона змушена не тільки покинути рідну землю, а й піти на гріх подружньої зради. Хоч вона й не кохала чоловіка, однак була порядною, віруючою жінкою. Але мрія про особисте щастя й волю виявилася сильнішою.

На шляху до неї ця жінка показала себе справжнім бійцем: коли тягар у пошуках порятунку після поранення Остапа ліг на плечі Соломії, коли вона подолала розпач після полону коханого й розробила план його порятунку, коли сплатила за невдачу свого плану власним життям.

Соломія вражає своїми рисами вдачі. Вона товариська, віддана, відчайдушна, упевнена в перемозі, жертвна.

Образ часу й вічності у творі.

Події твору, у яких головними діючими особами є Остап та Соломія, відбуваються протягом декількох тижнів. Але в пролозі автор звертається до подій минулого, які свідчать про те, що боротьба селянства за волю в Україні не вщухала століттями. Це справа багатьох поколінь. Недарма Остап постійно згадує свого діда.

Автор подає типові образи селян, доведених до відчаю й ладних віддати життя за ковток свободи. Це Остап та Соломія. Вони уособлюють те селянство, котре на початку XIX століття бунтувало проти поміщиків, тікало від них у пошуках кращої долі. Цей рух був дуже потужним, таким, що змусив царський уряд приймати рішучі міри.

Отже, насправді повість охоплює історичний період близько двох століть. Це звернення до минулого допомагає створити художній час і розкрити головний мотив твору — одвічне прагнення українського народу до волі та справедливості, що характеризує його як волелюбного, такого, що жадає справедливості й виявляє рішучість в її здобутті.

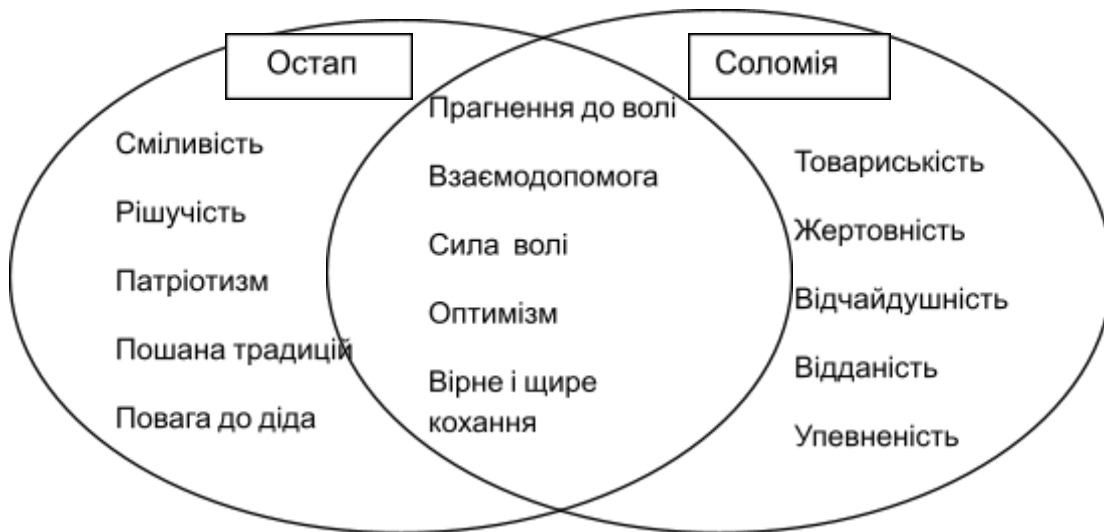
Завдання (усно)

- Прочитайте уривок, в якому розповідається про зустріч Остапа з вовком.
- Прочитайте уривок, як Соломія рятує Остапа.

— Як характеризують Остапа роки життя після смерті Соломії та втрати надії на щастя?

Порівняльна характеристика (діаграму записати у зошит)

Дійсно, кохання – це вірність і відданість, взаємодопомога і взаєморозуміння, саме вони допомагають долати будь – які перешкоди. Багато з цих рис притаманні і нашим героям. І зараз я пропоную вам обрати із пропонованих рис ті, які притаманні кожному з героїв, а також ті, що є для них спільними.

Отже, ви помітили, що у Остапа і Соломії багато спільного. Мабуть тому їм так добре було разом, а їхнє почуття було таким щирим.

Підсумки.

- Українські Ромео і Джульєтта загинули. А чи знайшли наші герої своє щастя? Чи збулися їхні мрії?

(Ні, адже не були разом, а така жадана воля дісталася Остапові занадто «дорогою ціною»)

- Фінал повісті трагічний. Гине Соломія, Остап залишається самотнім. Але чи обривається зі смертю Соломії їхнє кохання?

(Кохання залишається жити в Остапові, він говорить: «Половина мене лежить на дні Дунаю, а друга чекає, коли злучиться з нею»)

- Отже, ми можемо зробити **висновок**, що кохання непереможне, воно виявляється сильнішим за смерть.

Домашнє завдання.

- 1.Складіть, будь ласка, **сенкан** з ключовим словом «кохання».
2. Написати твір – роздум “ Якби Соломія залишилася живою ”